

ХРОНІКА

Л. Г. Мушкетик

СВЯТКУВАННЯ 120-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ МАКСИМА РИЛЬСЬКОГО

19 березня 2015 року українська та світова громадськість відзначила 120-річний ювілей видатного поета, публіциста, академіка, перекладача, громадського діяча Максима Тадейовича Рильського. Опівдні відбулося покладання квітів до пам'ятника митцеві в Голосіївському парку від організацій і окремих шанувальників, зокрема від Національної спілки письменників України, Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України (далі – ІМФЕ ім. М. Т. Рильського). Школярі київської середньої школи № 7 декламували вірші славетного поета.

У Літературно-меморіальному музеї Максима Рильського (далі – Музей Рильського), що розміщений на території Голосіївського парку, по обіді відбулося **літературно-мистецьке свято «Ведуть в безсмертя смертного пісні»**. Присутніх привітала директор Музею Вікторія Колесник. Потому виступив заступник міністра культури України Ігор Ліховий, який зазначив, що Рильський подав високий приклад громадянства для кожного, він був усенародним поетом. Ліховий від імені міністра культури В'ячеслава Кириленка нагородив почесними грамотами співробітників Музею Вікторію Колесник, Галину Рубай, а також онука відомого митця – мецената, журналіста Максима Георгійовича Рильського, який своєю чергою подякував Музею, іншим організаціям за збереження пам'яті Рильського.

На святі також виступили перший заступник Департаменту культури Київської міської державної адміністрації Сергій Анжияк, Герой України, Голова Фонду української культури поет Борис Олійник. Своїми спогадами про Рильського, назвавши його світовим класиком, поділився поет Дмитро Павличко, він зачитав вірші митця, а також свої твори про нього, зокрема із циклу «Гранослов». Директор Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України академік Микола Жулинський у своєму виступі виокремив такі риси Максима Тадейовича, як людська гідність і висока духовність, а також подарував Музею книгу Рильського з його дарчим написом.

Добрі слова на адресу Рильського сказали також заслужений діяч мистецтв України, режисер театру і кіно Лесь Танюк, президент корпорації «Еталон», де виготовлено іменні медалі М. Рильського, Володимир Бутко, начальник відділу використання інформації документів Державного архіву Київської області, кандидат історичних наук Ольга Беляя, головний спеціаліст відділу Держархіву Р. Коваленко, старший науковий співробітник Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАНУ, журналістка Наталя Лисенко, колишня співробітниця Музею, викладач Київського національного університету імені Тараса Шевченка Юлія Солод, колишня директор Музею, дружина відомого поета В. Підпалого Ніла Підпала. Перекладач, член Національної спілки письменників України Сергій Борщевський озвучив власний сонет про Максима Тадейовича.

На урочистостях прозвучали також твори улюблених композиторів М. Рильського Ф. Шопена та Й.-С. Баха; українські пісні на слова поета виконав В. Чікіров з Національного будинку органної та камерної музики. Твори Рильського на музику композитора-емігранта Б. Веселовського вперше озвучила Ю. Успенська.

Відзначення ювілею продовжилося 2 квітня 2015 року в Національному музеї літератури України, де відбулася презента-

ція підбірки ранньої лірики Рильського «**На білу гречку впа-ли роси... Лірика. Вибране. 1918–1929 рр.**» (Житомир, 2015), укладачем якої є Максим Георгійович Рильський. Він розповів про підготовку видання, неокласичну спадщину поета. Відомий письменник Іван Драч поділився своїми спогадами, передав пам'ятне фото до Музею. Співробітниця управління культури Житомирської обласної адміністрації Олена Шульга розповіла про план заходів зі святкування 120-річчя М. Рильського на Житомирщині та запросила присутніх на свято «Романівська весна» (23 травня). Доктор філологічних наук, провідний науковий співробітник ІМФЕ ім. М. Т. Рильського Оксана Микитенко на основі документів і спогадів окреслила деякі особистісні риси ученого, передала Музею Рильського оригінал листа відомого російського вченого Петра Богатирьова до митця, автографи поета. Літературознавці, професори Києво-Могилянської академії Віра Агеєва та Володимир Панченко проаналізували поетичну діяльність Рильського, зокрема його ранні збірки, риси творчої особистості, що в них відбилися («тріумф молодості, мрійливість, культурні переживання»), задекламували вірші. Співробітниця Музею Рильського, кандидат філологічних наук Надія Пазяк ознайомила присутніх з упорядкованим нею виданням «Синя далечінь романівських полів: Добірка поезій Максима Рильського, навіяних Романівкою» (Київ, 2015). Заступник директора Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАНУ Сергій Гальченко наголосив на необхідності видання архівних матеріалів Рильського з архіву Інституту та ін. Поет та перекладач, лауреат Премії імені Максима Рильського Станіслав Шевченко розглянув переклади митця, зачитав власні твори про нього. Голова Національної асоціації українців, доктор філологічних наук Леся Мушкетик наголосила на науковій та науково-організаційній діяльності академіка, зокрема у галузі перекладознавства, указала на властиві йому людяність та

гуманізм, подарувала Музею власні монографії та щорічник ІМФЕ ім. М. Т. Рильського, присвячений митцеві. Завідувач відділу зарубіжної фольклористики ІМФЕ ім. М. Т. Рильського Леся Вахніна розкрила діяльність Рильського як знаного славіста, голови Українського комітету славістів, організатора й учасника славістичних конгресів і запросила присутніх на присвячену вченому конференцію, що мала відбутися 19 травня в конференц-залі ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. Літературознавець Наталя Лисенко у своєму виступі згадала про резонанс творчості Рильського в Україні та світі, зокрема про переклади його віршів французькою мовою.

У кінці презентації всім присутнім за участь і подаровані книги подякували директор Музею Рильського В. Колесник, а також директор Національного музею літератури України Галина Сорока, яка особливу вдячність за діяльність по збереженню пам'яті славного предка висловила внуку поета Максиму Георгійовичу.

19 травня 2015 року в ІМФЕ ім. М. Т. Рильського відбулася **наукова сесія**, присвячена видатному очільнику Інституту. Тут до ювілею митця було підготовлено виставку-добірку наукових і художніх праць, раритетних і новітніх видань, фотоматеріалів, пов'язаних з його життям та творчістю.

З вітальним словом до учасників звернулася заступник директора, кандидат мистецтвознавства Оксана Шевчук. Доповіді інших співробітників Інституту були присвячені різним аспектам науково-творчої діяльності М. Рильського – як мовознавця, літературознавця, фольклориста, перекладача та ін. Зокрема виступили голова Національної спілки кінематографістів України, старший науковий співробітник відділу кінознавства Сергій Тримбач (доповідь «М. Т. Рильський та О. П. Довженко»), завідувач відділу культурології та театрознавства Ігор Юдкін («М. Рильський як неокласик»), науковий співробітник відділу образотворчого мистецтва Ірина

Ходак («Тадей Рильський і родина Щербаківських»), провідний науковий співробітник відділу зарубіжної фольклористики Оксана Микитенко («У колі колег і однодумців: М. Т. Рильський і родина Й. А. Багмута – В. С. Бобкової»), молодший науковий співробітник відділу кінознавства Людмила Новикова («Кінематографічний доробок М. Рильського»), провідний мистецтвознавець відділу кінознавства Оксана Волошенюк («М. Рильський і кіношевченкіана»).

У сесії взяли участь також науковці та громадські діячі з інших установ. Із цікавою доповіддю виступив завідувач кафедри історії науки і техніки Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» професор Володимир Скляр: «Етномовна структура населення Донецької області: за матеріалами Всеукраїнського перепису 2001 року». Директор Інституту етнології та фольклористики з етнографічним музеєм Болгарської академії наук Петко Христов презентував українсько-болгарський проект «Конструювання ідентичності в контексті пан'європейської мобільності».

Онук поета Максим Георгійович надав для демонстрації учасникам сесії фільм «Наш Максим Рильський». Урізноманітнила захід і музична інтермедія завідувача відділу етномузикології ІМФЕ ім. М. Т. Рильського Михайла Хая, який виконав під супровід кобзи українську історичну пісню.

Матеріали наукового зібрання вирішено опублікувати в щорічниках Інституту. Планується також окрема збірка наукових праць, присвячена М. Рильському.

23 травня в с. Романівка Попільнянського району Житомирської області, на батьківщині М. Рильського, відбулося **Всеукраїнське літературно-мистецьке свято – 38-ма «Романівська весна: Троянди й виноград: красиве і корисне»**. У ньому взяли участь літератори, журналісти, мистецтвознавці, музеологи й етнологи, громадські та політичні діячі.

Урочистості розпочали з покладання квітів до могил батьків поета – Тадея Розеславовича й Меланії Федорівни – та брата Богдана, тут відслужили панахиду за померлими. Після цього тривала офіційна церемонія та святкування. Виступили радник Президента України Юрій Богуцький, який зачитав привітання з нагоди 120-річчя з дня народження поета від Петра Порошенка, відомий поет і громадський діяч Іван Драч, заступник Міністра освіти і науки України, перекладач, лауреат Премії імені Максима Рильського Максим Стріха, депутат Олександр Ревега, очільники Попільнянського району, колишня директор Музею Рильського Ніла Підпала, голова Житомирської обласної організації Національної спілки письменників України Михайло Пасічник, директор Романівської гімназії, письменники, діячі культури та ін. Слово мав і директор Благодійного фонду «Троянди й виноград» імені Максима Рильського Максим Георгійович Рильський, який активно пропагує мистецьку спадщину свого діда. На святі прозвучали виступи місцевих інструментальних гуртів, окремих виконавців, школярів, відбулися нагородження переможців різних конкурсів. Місцевий етнографічний музей продемонстрував взірці народного одягу з Житомирщини.

Гості оглянули експозицію Музею-садиби родини Рильських та відвідали виставки робіт майстрів народної творчості. Бажаючи могли напиться води з Максимової криниці та скуштувати рибальську юшку під Максимовою липою біля річки Унави.